

Het leven
van een
doodsbericht

HANS RENDERS
(RED.)

Doodsberichten:

7-10-2005
Dagbested in het
Nieuws

serieus gniffelen om de dood

Door Joep van Ruiten

Sinds dit voorjaar is het Biografie Instituut actief. De instelling, die opereert onder de vleugels van de Rijksuniversiteit Groningen en wordt geleid door Hans Renders, heeft tot doel het fenomeen biografie wetenschappelijk te omkleden. Een lofelijk streven gelet op de vele 'levensbeschrijvingen' van semi-beroemdheden die zijn gebaseerd op roddels, achterklap en een half gevulde knipselmap.

De eerste pennenvrucht van het instituut, *Het leven van een doodsbericht*, is - hoe verrassend - een pleidooi om levensbeschrijvingen serieus te nemen. De vorige week verschenen bundel bevat teksten

van journalisten en wetenschappers die zijn uitgesproken op het eerste congres van het instituut. Die bijeenkomst stond in het teken van de necrologie, de geschreven terugblik die we vooral kennen uit dagbladen.

Een van de opvallendste bijdragen in de bundel is afkomstig van Peter Brusse. Als schrijver van een wekelijks necrologie in *de Volkskrant* gaat hij in op de *obituaries* zoals die in met name Britse kranten verschijnen. De wijze waarop Brusse dat doet - veel voorbeelden, veel citaten - is zo aanstekelijk dat je alleen nog maar *obits* wilt lezen. Angel-Saksische doodsberichten zijn steevast leerzaam, grondig, hilarisch én briljant geschreven, lijkt het wel.

In Nederland verschijnen vooral

necrologieën over gestorven kunstenaars, politici en, in mindere mate, sporters. De blik van de Britten en Amerikanen is breder, vertelt Brusse: "Onlangs stierf Miriam Rothschild, 96 jaar oud en 's werelds grootste kenner van luizen en vlooiën. De *Economist* schreef: 'Haar leven lang was zij atheïst, maar ze gaf eens toe even gedacht te hebben dat er toch een Schepner was toen zij ontdekte dat de vlo een penis had'."

Zoiets zou in onze kranten niet kunnen; een kwestie van volksaard wellicht. Zo spreekt Jeroen Brouwers zijn voorkeur uit voor een bericht 'zo geschreven dat de overledene er blij mee zou zijn geweest als hij het zelf nog had kunnen lezen'. Vaak is het tegendeel het geval. Brouwers somt, heel ver-

makelijk, een reeks *canards* op: van verkeerde geplaatste foto's tot afgeraffelde necrologietjes.

H.J.A. Hofland waarschuwt in zijn bijdrage voor biografisch zwerfvuil: halve waarheden die worden herhaald en versterkt. Recent voorbeeld is het gerucht over de dichter Jan Campert, die in kamp Neuengamme wegens verraad zou zijn vermoord. Voorpagina's werden met de verjaarde moord gevuld, achteraf bleek 'het ware verhaal' flinterdun. En dat is iets wat de lezers van de wetenschappelijke biografie van Jan Campert al lang wisten.

★★★★☆

Boek: Het leven van een doodsbericht. **Auteur:** Hans Renders (red.) **Uitgeverij:** De Bezige Bij. **Prijs:** €21,50 (198 blz).